

Studieretningsprojekt – 2022/23

Elev: }	Elev id:
---------	----------

Fag:	Vejleder:
Engelsk A	
Dansk A	

Område/emne Minimalisme

<p>Opgaveformulering</p> <p>Hvordan appellerer minimalistisk litteratur til læseren?</p> <p>Underspørgsmål:</p> <p>Redegør for minimalismen som litterær stilart. Du skal herunder komme ind på minimalismens opståen og udvikling.</p> <p>Lav en sammenlignende analyse og fortolkning af Tine Høegs "Nye rejsende" (2017) samt Raymond Carvers noveller "Jerry and Molly and Sam" (1976) og "Tell the Women We're Going" (1982) med henblik på bl.a. tematik, minimalistiske stiltræk og sproglige virkemidler. I analysen skal indgå en næranalyse af et selvvalgt uddrag af "Nye rejsende".</p> <p>Diskutér med inddragelse af konkrete eksempler fra teksterne af begge forfattere og indtryk fra anmeldelser af "Nye rejsende", hvordan minimalistisk litteratur appellerer til læseren.</p> <p><i>Opgavens omfang: 15-20 sider à 2400 tegn inkl. mellemrum – men ekskl. forside, indholdsfortegnelse, fodnoter, litteraturliste og eventuelle bilag.</i></p>

Resume

Denne opgave undersøger hvordan den minimalistiske litteratur appellerer til læseren, dette gøres gennem en redegørelse, som giver en bedre forståelse for minimalismen som litterær genre. Den minimalistiske genre undersøges ved en hovedsageligt nykritisk samt læseorienteret analyse af to Raymond Carver noveller, "Jerry and Molly and Sam" (1976) og "Tell the Women We're Going" (1982), og Tine Høegs roman "Nye Rejsende" (2017). Opgavens analyse har et særligt fokus på den minimalistiske genres stiltræk. Herunder belyses det, hvordan minimalismens "tomme pladser" er med til skabe en genre, som kan rumme mere end blot det skrevne ord. Her menes der hvordan tekstens underbestemtheder som tematikker og symboler, lægger op til en fri fortolkning af teksten. Med udgangspunkt i analysen diskuterer opgaven, hvilken appel minimalismen kan have. Diskussionen viser, at minimalismens "tomme pladser" både kan gavne læseoplevelsen, men også trække den ned - det afhænger blot at læseren selv. Ved den minimalistiske genre har læseren altså selv ansvaret for at gøre teksten til mere end blot objektive observationer. Projektet konkluderer således, at den litterære minimalisme giver læseren friheden og en mulighed for at tilpasse teksten efter egen forståelse. Det giver dermed en særlig "dybde" til værket og læseoplevelsen.

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	1
MINIMALISME	2
MINIMALISMENS OPSTÅEN.....	2
MINIMALISMENS UDVIKLING	2
DEN LITTERÆRE MINIMALISME	3
KENDETEGN FOR MINIMALISMEN SOM LITTERÆR STILART.....	4
DELKONKLUSION	5
ANALYSE AF RAYMOND CARVERS “JERRY AND MOLLY AND SAM” (1976) OG “TELL THE WOMEN WE’RE GOING” (1982)	6
HANDLING, KONFLIKT OG MOTIV	6
YDRE OG INDRE KOMPOSITION.....	7
FORTÆLLER OG SYNSVINKEL	7
PERSONKARAKTERISTIK	8
SPROGLIGE BILLEDER - SYMBOLER OG BILLEDSPROG.....	9
ORDKLASSER OG SÆTNINGSOPBYGNING	11
TEMA	11
ANALYSE AF TINE HØEGS “NYE REJSENDE” (2017)	12
HANDLING, KONFLIKT OG MOTIV	12
YDRE OG INDRE KOMPOSITION.....	12
FORTÆLLER OG SYNSVINKEL	12
PERSONKARAKTERISTIK	13
SPROGLIGE BILLEDER - SYMBOLER OG BILLEDSPROG.....	14
TEMA	16
SAMMENFATTENDE FORTOLKNING	16
HVORDAN APPELLERER MINIMALISTISK LITTERATUR TIL LÆSEREN?	16
ER MINIMALISME DEN DOVNE FORFATTERS GENRE?	16
SVAGHEDER OG STYRKER VED MINIMALISMEN	18
DEN INDIVIDUELLE FORFORSTÅELSE OVERFOR FORTOLKNINGSFÆLLESSKABET	18
DELKONKLUSION	19
KONKLUSION	20
BIBLIOGRAFI	21

Indledning

Less is more. Mindre er mere. Langt de fleste har med stor sandsynlighed mødt udtrykket flere gange før. Det er efterhånden et almindeligt begreb fra hverdagen, hvor minimalismen er et særligt populært fænomen indenfor moderne arkitektur, design og boligindretning. Minimalismen rummer blot så meget mere end de hvide vægge, runde læderstole og betonmure. Den minimalistiske litteratur dækker over evnen til at få mere ud af en tekst ved hjælp af de litterære ”tomme pladser”. Man kan undre sig over, hvordan man kan få mere tilbage af mindre? Hvordan en umiddelbart ”tom” tekst kan være så tiltalende?

Ligeledes er det særligt relevant at se på hvordan den litterære minimalisme appellerer til dens læsere og herved ikke taber dem. Ved derfor at se på, hvordan minimalismen har udviklet sig, giver det et billede af, hvordan den minimalistiske genre skal forstås og gribes an. Hermed er det også interessant at se på værker af klassiske minimalistiske forfattere og derved holde dem overfor nyere værker. Det giver et billede på, hvordan de minimalistiske tekster skal læses. Hvilket lægger op til en diskussion om, hvordan den minimalistiske genre appellerer til læseren.

Derfor undersøger denne opgave derpå den litterære minimalisme og hvilken læseoplevelse som følger med genren. Derfor vil minimalismens opståen, tendenser og særlige litterære kendetegn, herunder centrale begreber, belyses ved en indledende redegørelse. Redegørelsen understøttes af en komparativ analyse, med fokus på tematikker, minimalistiske stiltræk og de sproglige virkemidler. Først analyseres to noveller af forfatteren Raymond Carver: ”Jerry and Molly and Sam” (1976) og ”Tell The Women We’re Going” (1982). De holdes dernæst overfor en analyse af romanen ”Nye Rejsende” (2017) af Tine Høegh, hvoraf kapitlet ”November”, danner udgangspunkt for en næranalyse, med enkelte inddragelser og referencer til resten af romanen. Analysen lægger op til en diskussion om den minimalistiske genres appel, herunder inddrages også indtryk fra anmeldelser af romanen.

Minimalisme

Minimalismens opståen

Minimalisme er en stilart, som kendes på alt det den ikke gør og alt det den ikke viser. Med dette udsagn menes der, at minimalismen er kendt for at udelade så meget af et værk, som muligt, for ligeledes at lade så meget som muligt være op til modtageren selv. Minimalismen deler vandene da den udadtil kan fremstå mangelfuld og ufærdig, hvor selv nogle af de største minimalistiske forfattere som Raymond Carver, har kritiseret begrebet "minimalist": *"In a review of my last book, somebody called me a 'minimalist' writer. The reviewer meant it as a compliment. But I didn't like it. There's something about 'minimalist' that smacks of smallness of vision and execution that I don't like."*¹.

Minimalisme kan spores tilbage til starten af 1900-tallet. Bølgen om den ukomplicerede, objektive tilgang er en modreaktion i 1960'ernes USA på den abstrakte ekspressionisme.² Særligt kunstværker og arkitektur, går fra lyde, former, farver og udtryk til ensformige værker. 1960'ernes design bevæger sig mod det konkrete i minimalismen og væk fra det abstrakte og udtryksfulde i ekspressionismen, hvor essensen i minimalistisk design og arkitektur, er indgangsvinklen: *Need to have or nice to have?*³

Minimalismens udvikling

Indenfor litteraturen er der eksempler på minimalisme før begrebet endnu fandtes. Ifølge akademiker og forfatter af "American Literary Minimalism", Robert C. Clark, kan man argumentere for den litterære minimalismes oprindelse helt tilbage til starten af det 20. århundrede.⁴ Her fremgår "imagismen", en poetisk retning, hvori lyrik udelukkende består af skarpe lyriske billeder uden brug af overflødige ord eller symboler.⁵ Herunder gælder det forfattere som Ezra Pound, og Stephen Crane, der netop præferer det minimalistiske sprog i deres lyrik. I et efterkrigstidspræget USA står to særligt ikoniske minimalistiske forfattere til dags dato, Ernest Hemingway samt Samuel Beckett. Begge fortæller historier med et simpelt plot og saglige observationer.⁶ Særligt for Hemingway gælder

¹ (Phillips, 2023, Pure: Minimalist Literature)

² (Thune., 2013, Minimalisme)

³ (Kunstdk, Minimalisme)

⁴ (MasterClass, 2021, Literary Minimalism: 3 Characteristics of Literary Minimalism)

⁵ (Pedersen, 2009, Imagisme)

⁶ (MasterClass, 2021, Literary Minimalism: 3 Characteristics of Literary Minimalism)

begrebet ”isbjergsteknik”, som betegner måden hvorpå en forfatter kun præsenterer læseren for ”toppen af isbjerget”, hvorimod al betydningen i teksten ligger under ”vandoverfladen” - i læserens tanker. Dette er en af minimalismens hjørnesteen, som den kendes i dag. I 1970’erne og 80’erne begynder denne særlige stilart for alvor at tage fat indenfor litteraturens verden, særligt USA, hvor forfatteren fralægger sig en emotionel tilknytning til både historien og dens karakterer. Indenfor særligt amerikansk litteratur er en af de helt store navne Raymond Carver. Hermed er en ny stilart for alvor født, hvor det virkelige liv nu repræsenteres af simple historier.⁷

Til trods for udbredelsen af minimalismen i USA går der hen imod 20-30 år, før genren for alvor kommer til Danmark. Gennem forfattere som Naja Marie Aidt og Helle Helle kommer novellen for alvor til sin ret i 1990’erne.⁸ Minimalismen kendes her på den realistiske prosa med det almindelige hverdagsliv i fokus. Skrivestilen er tydeligt inspireret af førnævnte forfattere som Hemingway og Carver, men i dansk minimalisme trækkes der også tråde til Herman Bangs impressionisme.⁹ Særligt Helle Helle kendetegner den danske minimalisme. Hun har mestret ”antydningens kunst” - i Helle Helles værker hverken vrisser eller hulker karaktererne.¹⁰ Hun benytter sig i stedet af en præcis og kontant prosarealisme:¹¹ ”Når jeg arbejder, tænker jeg på, hvor lidt jeg kan nøjes med at skrive, og alligevel give læseren en fornemmelse af fylde”.¹²

Den litterære minimalisme

“If a writer of prose knows enough of what he is writing about, he may omit things that he knows and the reader, if the writer is writing truly enough, will have a feeling of those things as strongly as though the writer had stated them. ...A writer who omits things because he does not know them only makes hollow places in his writing.” - Ernest Hemmingway.¹³ Heraf kommer begrebet ”less is more”, essensen i minimalisme. Grundet den objektive skrivestil, med minimale refleksioner (*less*), er målet modreaktion hos læseren, da der gives plads til egne fortolkninger af teksten (*more*).¹⁴ Endvidere kendes minimalismen særligt på begrebet ”showing not telling”, hvilket betyder at man fortæller

⁷ (StudySmarter, Literary Minimalism).

⁸ (Christensen, 2017, Minimalisme og Helle Helle - dansk litteratur)

⁹ (Håndbog Til Dansk, Minimalistisk realisme hos Helle Helle, Simon Fruelund og Katrine Marie Guldager)

¹⁰ (Christensen, 2017, Minimalisme og Helle Helle - dansk litteratur)

¹¹ (Forfatterweb, Minimalisme i 1990’erne)

¹² (Frederiksen, 1996, Ord til næste. Et bogstav- og kalorierigt interview med forfatteren Helle Helle)

¹³ (Penlighten, Literary Minimalism: A Brief Overview of Why Less is More)

¹⁴ (Thune., 2013, Minimalisme)

historien gennem så få informationer som muligt. Denne teknik får læseren til automatisk at ville ”lappe historiens huller” efter bedste evne.¹⁵

Kendetegn for minimalismen som litterær stilart

Minimalisme som litterær stilart er let at karakterisere og dermed let genkendelig, da den kendetegnes ved forfatterens mål om at gøre teksten så ukompliceret som muligt.¹⁶ Dette gøres som sagt for at få mest muligt ud af mindst mulig tekst. Derfor starter en minimalistisk tekst typisk *in medias res*, og afsluttes omtrent lige så pludseligt som den starter.

Generelt set, skrives minimalisme med korte simple sætningskonstruktioner, som giver tekstens udtryk en ”tom” fornemmelse. Når forfatteren bevidst gør det, er det *formel reduktion* af teksten, hvilket betyder, at brugen af ordklasser reduceres markant, herunder særligt brugen af adjektiver.¹⁷ Det minimalistiske sprog er karakteriseret ved et lavt stilleje, med stor vægt på hovedsætninger. Fortælleren er mindre fremtrædende, og vi kender sjældent til hverken navne, tanker eller følelser.¹⁸ Dette får teksten til at fremstå kortfattet, hvilket understøttes af en semantisk reduktion.¹⁹ Skrivestilen er nøgtern, og alt afhængig af en underforståelse fra læserens side, grundet den store vægt på ”det indirekte”. Det vil sige at læseren skal læse mellem linjerne og hermed selv udfylde tekstens ”tomme pladser”. Hele teknikken med ”tomme pladser”, baseres på at tomheden i teksten er et provokerende middel, da læseren altså ikke er i stand til at lade en ”tom plads” være en ”tom plads”. Disse ”tomme pladser” beskrives af den tyske litteraturforsker Wolfgang Iser, som også kalder dem ”Leerstellen” på tysk, eller ”blanks” på engelsk. Her belyses vigtigheden i at forstå de tomme pladser og deres betydning, da hver enkelt har sin egen individuelle betydning: ”*fra det uudtalte til det antydede, fra episke overspring i handlinger til det udeladte led i elliptiske sætninger*”.²⁰

De minimalistiske historier er stærkt afhængige af fortællernes dialoger - det talte ord - samt deres handlinger, da det er hvad, der skaber dem som karakterer. Ved at fjerne alle andre indtryk, skaber det et særligt fokus på det usagte. Fokusset ligger altså på alt det vi ikke ved, da det vi ved er forholdsvis uinteressant, udramatisk og tomt.²¹ Ved tekstens ”tomme pladser”, får læseren igen en aktiv rolle i

¹⁵ (Handesten, 2020, Minimalisme)

¹⁶ (Knudsen, 2017, MINIMALISME)

¹⁷ *ibid.*

¹⁸ (Christensen, 2017, Minimalisme og Helle Helle - dansk litteratur)

¹⁹ (Knudsen, 2017, MINIMALISME)

²⁰ (Systeme, Litteraturens Veje, Minimalismen)

²¹ (Hjorth, 2022, Hvad er minimalisme?)

fortællingen, og forståelsen heraf. Derfor er det yderst relevant af se på minimalistisk litteratur ved hjælp af receptionsteorien. Formålet herved er at forstå en læsers reception af teksten, hvor fortolkningen af en tekst afhænger af læserens egen forforståelse. I en tekst er der underbestemtheder og overbestemtheder. Underbestemthederne er ”de tomme pladser” som vi selv skal fortolke ved hjælp af vores forforståelse. Overbestemthederne er hermed ”de udfyldte pladser” - de givne oplysninger, som ikke er oppe til fortolkning. Til trods for den frie mulighed for fortolkning, har læserne dog et fortolkningsfællesskab, baseret på fælles værdier og erfaringer i et samfund, som betyder at fortolkningerne til en vis grad formentlig vil minde om hinanden.

En minimalistisk tekst skrives typisk i nutid, med en hyppig brug af indirekte fremstillingsformer, som ”dækket direkte tale”, hvilket igen efterlader en del ”tomme pladser” til læseren.²² Temaet i historierne er typisk menneskeligt, hvor det ofte vil dække over de negative sider af livet som fejlende relationer, hævn, jalousi eller fristelse. På den ene side ses der derfor typisk detaljerede beskrivelser af umiddelbart lige gyldige hverdagsscenarier med de barske og makabre historier på den anden side. Det skaber dog sjældent en stærk kontrast i teksten, da det makabre beskrives roligt og nøgternt gennem et ”deadpan narrative”, som giver historien en flad og udtryksløs fortælle tone. Karakterernes distancerede, følelseskolde og handlingslammede eksistens understøttes af ”deadpan narrativet”.²³ Fortælleren er derfor også enten fraværende, eller yderst passiv i sin fortællestil. Mængden af sanselige udtryk begrænses til en minimal mængde, hvor stilhed bliver kommunikationsformen. På den måde bliver den minimalistiske tekst impressionistisk, da vi blot kender til historiens overflade, hvor det derfor er læserens opgave at læse historiens ”undertekst”. Modsat den minimalistiske kunst, hvor et grønt lærred, blot er et grønt lærred, så er læseren i litteraturen bevidst om deres ”opgave”, som består af at finde den dybere mening i teksten.²⁴ Derfor er minimalistiske tekster præget af en stor mængde symbolikker og underforståetheder.

Delkonklusion

Sammenfattende kan man sige, at helt grundlæggende, menes der i minimalismen, ved brug af Ernest Hemingways ”isbjergsteknik”, samt litteraturens ”tomme pladser”, at *less is more*. Det vises gennem de minimalistiske forfatters stræben efter at minimere deres værker mest muligt, med et mål om at en læser ligeledes får mest muligt ud af deres tekst. Læserens fantasi og holdninger udgør altså mere

²² (Systeme, Litteraturens Veje, Minimalismen)

²³ (Knudsen, 2017, MINIMALISME)

²⁴ Ibid.

end forfatteren nogensinde selv kan komme til at give udtryk for. Gennem et afgrænset brug af ord, opnår forfatteren et mere nuanceret, men også et stærkt individuelt subjektivt resultat, gennem læseren selv. Dette sker dog kun hvis læseren selv lægger arbejdet i det. Den litterære minimalisme er derfor en genre, som er altafhængig af dens modtager.

Analyse af Raymond Carvers "Jerry and Molly and Sam" (1976) og "Tell the Women We're Going" (1982)

Handling, konflikt og motiv

Novellerne "Jerry and Molly and Sam" (1976) og "Tell the Women We're Going" (1982) er begge skrevet af den populære minimalistiske forfatter Raymond Carver. Novellen "Jerry and Molly and Sam" handler om Al. Al har både kone og børn, men han føler sig konstant presset af det ubevidste og alt det han ikke kan kontrollere. Derfor tyr han til både alkohol, en affære og en hemmelig køretur for at skaffe sig af med familiens nye hund Suzy. Dette skaber både rammen for en ydre, men også indre konflikt for Al, da det er kampen indadtil, som præger hans handlinger udadtil: "*He knew the situation was all out of proportion now, but he couldn't help it.*"²⁵ Konflikten for hovedpersonen skaber derfor novellens motiv og omdrejningspunkt: Al og hans modreaktion på problemer og forhindringer i livet, samt skylden der følger med.

Novellen "Tell the Women We're Going" handler om barndomsvennerne Bill Jamison og Jerry Roberts. De to har altid delt alting, hvad end det var skole, biler eller piger. Senere i livet gifter Jerry sig med Carol, og sammen får de to børn og et stort hus. Bill følger i Jerrys fodspor, da han gifter sig med Linda. På overfladen er alt perfekt, men intet er nogensinde så perfekt som det ser ud. Jerry er grådig og vil hele tiden have mere, det er derfor Jerrys ide at gå efter de to piger ved vejen. Dette bliver novellens motiv: grådighed og magt.

²⁵ (Carver, Jerry and Molly and Sam, 1994, s. 14, ll. 2-4)

Ydre og indre komposition

Novellen "Jerry and Molly and Sam" består af lidt over 15 normalsider inddelt i 5 afsnit. For hvert afsnitsskift, springes der i tid og somme tider lokation. Novellen begynder *in medias res*, med Als beslutning om at skaffe sig af med familiens hund. Efter en længere tankerække på side 1 linje 1-7, hvor Al retfærdiggør valget overfor sig selv, bliver tid og sted anslået overfor læseren. Novellen følger herefter en kronologisk komposition, med opbrud af flashbacks og tankeforløb. Slutningen kan både forstås som åben og lukket, da Al finder hunden til slut. Dog går den væk fra ham, hvorefter der står: *"He sat there. He thought he didn't feel so bad, all things considered. The world was full of dogs. There were dogs and there were dogs. Some dogs you couldn't do anything with."*²⁶ Hvad som følger, er dog uvist - køber Al en ny hund? Vender han nogensinde selv hjem? Tager han tilbage til Jill? Hvad med Molly fra baren?

"Tell the Women We're Going" er en novelle på omtrent 8,5 normalside inddelt i 6 afsnit. Ligeledes, markerer hvert skift i afsnit et mindre spring i tid. Begge noveller fortælles i datid, men denne novelle starter med et flashback, hvor hovedpersonerne præsenteres, hvilket adskiller sig fra den ellers typiske minimalistiske tendens. Novellen følger også et lineært handlingsforløb, med en lignende åben/lukket afslutning: *"He never knew what Jerry wanted"*.²⁷ Begge noveller lægger altså op til læserens egen fortolkning af slutningen.

Fortæller og synsvinkel

"Jerry and Molly and Sam" fortælles gennem en personbunden 3. persons fortæller. Dette giver læseren muligheden for at distancere sig fra hovedpersonen, tilpas nok til ikke at blive overvældet af hans personlighed - han er egoistisk, utro og fraværende overfor sine børn. Læseren får dog stadig muligheden for at forstå, hvorfor Al gør som han gør, når man kender til hvilke tanker, der ligger bag hans handlinger. Der er ligeledes en 3. persons fortæller i "Tell the Women We're Going", dog er det en ydre synsvinkel, som ikke kender til karakterernes tanker. Dette gør novellen mere minimalistisk, da det giver større muligheder for at tolke på frit på historien.

²⁶ (Carver, Jerry and Molly and Sam, 1994, s. 16, ll. 1-4)

²⁷ (Carver, Tell the Women We're Going, 1994, s. 7, l. 10)

I begge noveller benyttes fremstillingsformen "situation", med gengivelse af tale og tanke samt refleksioner: "*Jerry said, "You go right and I'll go straight. We'll cut the cockteasers off."* Bill nodded. He was too winded to speak"²⁸, "*He stared at her with a fixed, puffy expression that he could feel but not correct. "Serious," he said*".²⁹. Også den minimalistiske fortællestil, der er karakteristisk for "situation", benyttes i novellerne. Det ses i det langsomme fortælletempo, hvor *situationen* strækkes helt ud, og dermed skaber en del plads til læseren for at reflektere over novellens gang. Eksempelvis ses dette i "Jerry and Molly and Sam" på side 14, hvor Al kører gennem nabolaget, samt i "Tell the Women We're Going" på side 153, hvor de to mænd forfølger de to unge piger.

Personkarakteristik

I "Jerry and Molly and Sam" er hovedpersonen Al. Læseren følger ham kæmpe mod sine indre konflikter, hvor han altid vil sætte egne problemer over sine pårørendes - han spørger ikke ind til sin kones tydelige råb om hjælp: "*She looked tired, irritable... older*",³⁰ "*I've had enough of it, I can tell you!*".³¹ Han håndterer sine egne problemer ved at drikke, hvilket er et gentagende fænomen, ligesom besøgene hos elskerinden. Al er en egoistisk mand, som ikke kan se længere end ud over sin egen næsetip, da han styres gennem livet at sine drifter: "*Setting things in order, sorting all this out. It was time to do something, time for some straight thinking for a change*".³² Til tider viser Al dog også sin samvittighedsfulde side: "*tried to put it all out of his mind for a minute*"³³, "*He felt rested but sluggish*"³⁴. Den taber dog hurtigt kampen til hans driftsstyrede side, som handler uden andre i tankerne: "*made him want to kill the goddamn dog*".³⁵ Kontrasten understøtter Als overdrevne behov for kontrol. Manglen på kontrol er hvad der får ham til at ignorere samvittigheden, og i stedet følge sine impulser.

Som andre minimalistiske tekster, er der få andre personer i novellen, og de som optræder, står generelt meget i baggrunden, hvor deres indflydelse på Al fylder mere end personerne selv. Fra den mere samvittighedsfulde del af Als liv ses hovedsageligt hans kone Betty og børnene Alex og Mary. Derudover foragter han Bettys søster Sandy, da hun konstant bringer kaos, som en hund, ind i Als liv.

²⁸ (Carver, Tell the Women We're Going, 1994, s. 8, ll. 30-32)

²⁹ (Carver, Jerry and Molly and Sam, 1994, s. 10, ll. 17-19)

³⁰ (Ibid., s. 11, ll. 23-24)

³¹ (Ibid., s. 12, l. 18)

³² (Ibid., s. 3, ll. 16-18)

³³ (Ibid., s. 4, ll. 1-2)

³⁴ (Ibid., s. 5, ll. 5-6)

³⁵ (Ibid., s. 2, l. 12)

Fra den lystdrevne del af Als liv optræder hovedsageligt elskerinden Jill. Derudover møder Al både Molly og Jerry, fra novellens titel, i en bar.

I "Tell the Women We're Going" er hovedpersonerne Bill Jamison og Jerry Robert uadskillelige. Indtil de pludselig også skal dele med andre end hinanden - deres koner. Derfor søger de nu afløb for deres frustrationer: "*Guy's got to get out,*" [...] "*You know what I mean?*"³⁶ Til trods for den identiske opvækst, ender de to drenge med at være to forholdsvis forskellige mænd. Jerry bliver grådig, spontan og aggressiv, hvilket både ses på hans livsstil, men også måden hvorpå han håndterer situationen med de to piger, hvor han tager kontrollen og bestemmer over Bill. Bill virker derimod svagere, nærmest flad i sin karakter - han følger efter, går aldrig forrest. Den første linje i novellen siger også en del om de to mænds dynamik: "*Bill Jamison had always been friends with Jerry Roberts*".³⁷ Denne formulering indikerer, at det er Jerry som bestemmer, da det ikke er ham der er ven med Bill, men omvendt: "*Bill always looking at his watch and then looking at Jerry*"³⁸.

I "Jerry and Molly and Sam", er overbestemthederne Als planer om afskaffelsen af hunden og hans affære. Mellem linjerne fremgår det at Al har et alkoholproblem, som sammen med affæren, gør at han ofte er fraværende. Det forklarer Bettys utilfredse, men ej overraskede reaktion på udtalelsen "*Put my supper in the oven for me*".³⁹ Derudover er det tydeligt at se Als mistriksel over manglende kontrol. I de sociale medier fylder mænds "faresignaler" en del - hvordan mænd kan være kontrollerende og manipulerende. Blandt særligt unge mennesker skaber dette et fortolkningsfællesskab for teksten. Denne form for fokus forværrer en læsers syn på Al, og mindsker chancerne for medlidenhed overfor ham. Det samme gælder for karaktererne i "Tell the Women We're Going", hvor Jerry er særligt misogynistisk, da han har en tendens til at seksualisere alle kvinderne grundet sit behov for sex. Læseren forstår således det underforståede i teksten: Al og Jerry er kontrollerende, hvorimod Bill bliver kontrolleret.

Sproglige billeder - symboler og billedsprog

Et af de store karaktertræk ved den litterære minimalisme er, grundet tekstens "tomme pladser", de mange symboler, som ligeledes også optræder i begge noveller. Først er det relevant at se på titlen,

³⁶ (Carver, Tell the Women We're Going, 1994, s. 4, ll. 1-2)

³⁷ (Ibid., s. 1, ll. 1-2)

³⁸ (Ibid, s. 4, ll. 33-34)

³⁹ (Carver, Jerry and Molly and Sam, 1994, s. 13, ll. 1-2)

”Jerry and Molly and Sam”, som er en opremsning af tre karakterer fra historien. Umiddelbart vil man hurtigt antage at de må være historiens hovedpersoner, det står dog hurtigt klart, at det er de ikke - Jerry er manden i baren, som er god til at fikse ting, Molly er pigen i baren, som ikke vil med Al hjem og Sam er Als gamle hund. Molly skaber en modstand overfor Als drifter, da hun ikke vil med ham hjem. Jerry provokerer ligeledes Al, da han kan fikse ting. Det kan Al ikke. Molly er ligeledes ”den gamle kontrol” Al havde i sin barndom. Han havde en flot og lydig hund, modsat den lille, uberegnelige hund Suzy. Hundene bliver et symbol på problemerne i Als liv. Derfor mener han at en bortskaffelse af Suzie, er første skridt i retning mod livet, som det engang var. Ved de sidste 4 linjer i novellen, konstaterer Al, at Verden er fuld af problemer og nogle kan man bare ikke gøre noget ved. Hvis hunden er ”problemerne”, bruger han den som en undskyldning for sine ugerninger: verden er fuld af fristelser, og nogle kan man bare ikke undertrykke.

Endvidere kan man også finde symboler i ”Tell the Women We’re Going”. Under forfølgelsen observerer Bill, hvordan de to mænd distancerer sig fra vejen og bilen nedenfor. Det kan symbolisere, hvordan de er på vej væk fra livet, som de kender det - de bevæger sig væk fra deres samvittighed. Ligeledes kigger han gentagne gange på sit ur gennem hele novellen. Det viser at Bill godt er klar over, at de bør stoppe mens legen er god, altså er det tid til at stoppe før det går galt. Forfølgelsen er Jerrys initiativ og ligger formentlig til grunde i hans opfattelse af kvinder. Jerry føler sig fanget, og han higer derfor desperat efter at komme ud af huset og finde andre: *”What kind of place is this, Riley, that it don’t have any girls on a Sunday afternoon?”*⁴⁰. Han angriber derfor også pigerne, både verbalt, *”Jerry shouted”*⁴¹, men også fysisk ved overfaldet til sidst. Det sker formentlig da han, ligesom Al, skylder skylden på andre i hans liv, og derfor bebrejder kvinderne. Under overfaldet, er der et særligt fokus på ”sten”: *”But it started and ended with a rock”*⁴². Stenen kan ses som et symbol på Jerrys hjerte, da det er koldt og hårdt. Jerry udviser nemlig aldrig, hverken medlidenhed eller sympati overfor andre gennem novellen. Derudover optræder der også en del metaforer som *”smelling to high heaven”*⁴³, *”everything was going to hell”*⁴⁴ og *”catch his breath”*⁴⁵. Desuden er der også eksempler på både besjælinger som *”the sun was low and heavy”*⁴⁶, samt personifikationer som *”a fluttery*

⁴⁰ (Carver, Tell the Women We’re Going, 1994, s. 4, ll. 26-28)

⁴¹ (Ibid., s. 7, l. 12),

⁴² (Ibid., s. 9, ll. 10-11)

⁴³ (Carver, Jerry and Molly and Sam, 1994, s. 12, l. 23)

⁴⁴ (Ibid., s. 12, l. 26)

⁴⁵ (Carver, Tell the Women We’re Going, 1994, s. 8, l. 26)

⁴⁶ (Carver, Jerry and Molly and Sam, 1994, s. 13, ll. 26-27)

sensation in his stomach"⁴⁷. Billedsproget i novellerne spiller her fint sammen med symbolerne, da de er med til at skabe et lag i teksterne, som er læserens eget ansvar at fortolke.

Ordklasser og sætningsopbygning

Ordvalget i begge tekster er forholdsvis negativt ladet, hvor der i "Jerry and Molly and Sam" ses ord som: *stinking, some little flimflam, for a change, never, characterless, bitterly, pry, staring*. Ligeledes står der i "Tell the Woman We're Going": *bitches, cram it, cockteasers, cunt*. I novellen "Jerry and Molly and Sam" bærer teksten særligt præg af at følge Al, da den benytter sig af en del slang, som giver novellen en lavere stil. Størstedelen af slangordene tilhører også et religiøst semantisk skema, hvilket understøtter kontrasten mellem det "perfekte" kontrollerede liv og Als problemer: *a damn, goddamn, hell*. Dette mønster optræder også i "Tell the Women We're Going": *Jesus, For Christ's sake*. Begge tekster tone og stil er altså negativ, konfliktpræget og særligt "menneskelig". Denne hverdagsglignende og realistiske stil understøtter desuden også det minimalistiske udtryk, da den minimalisme skrivestil som bekendt, typisk bestræber sig efter at vise mennesker uden filter. Ulig den typiske minimalistiske skrivestil, er sætningsopbygningen i "Jerry and Molly and Sam" til den længere side med mange opremsninger og længere sætningskonstruktioner, som til gengæld skaber et mere langtrukket handlingsforløb - side 3 er et godt billede på dette. Modsat følger "Tell the Women We're Going" den mere klassiske minimalistiske form, med simple sætninger og en overvægt af dialoger

Tema

Som andet minimalistisk litteratur belyser Carvers noveller menneskelige fejl og svagheder. "Fristelsen" er et klart tema som fremgår af begge noveller. Hvor både Al og Jerry styres af deres drifter uden at tage højde for de andre i deres liv. Temaet bliver også "kaos overfor orden" som følge af hovedpersonernes desperate forsøg på at få orden, når balancen i deres liv forstyrres - hos Al er det ændringen i den stabile hverdag og hos Jerry og Bill er det deres nye forhold som ødelægger deres gamle dynamik.

⁴⁷ (Carver, Jerry and Molly and Sam, 1994, s. 12, l. 6)

personlige dele af sig selv, som skedesvamp, føles romanens historie både ægte og autentisk, men også aggressiv. Hvis teksten her læses med en forforståelse, hvor man kender til ungdomsserien "You", kan det også give teksten en mere skræmmende dybde. Serien handler om Joe - stalker og morder. Seriens kendetegn er Joes voiceover, med tale rettet direkte mod sit offer, netop som i romanen: "*Hvad laver du lige nu?*"⁴⁹. Man får derfor en følelse af at fortælleren går og lur på *du*'ets liv. Hovedvægten skifter derfor fra lidenskab og drifter mod forfølgelse og besættelse.

I Romanen benyttes der, ligesom i novellerne, fremstillingsformen "situation", med tekstens lange detaljerede beskrivelser med en hovedvægt på gengivelse af tale, som indirekte tale samt fortællerkommentarer, dog uden yderligere refleksioner, da historien fortælles "her og nu": "*er det et fiskeskelet? / jeg peger på tatoveringen på hans underarm*"⁵⁰.

Personkarakteristik

Hovedpersonen i "Nye Rejsende" er som bekendt fortælleren med det ukendte navn. Ved hverken at afsløre navnet på hovedpersonen eller hendes elsker, skaber det yderligere tomme pladser i teksten. Den bliver derfor mere identificerbar for læseren, med en rigere mulighed for at tilpasse romanen til egen fortolkning.

Særligt i starten af romanen ses fortællerens *overjeg*, da hun bruger energi på at overbevise sig selv om at hun ikke kan gøre for affæren: "*man er ikke nød til noget / man er nødt til noget*".⁵¹ Fortælleren har en todelt personlighed - kampen mellem sit *det* og sit *overjeg*. På den ene side ses den stærke, ustyrlige længsel - hendes *det*. Hver gang hun giver efter for sine seksuelle drifter, lader hun sig altså styre af sit *det*. Et billede på fortællerens *det* ses på side 163 linje 11-13: "*en fremmed mand presser sit underliv mod min lænd / jeg lukker øjnene og forestiller mig han er dig*". På side 152 linje 15-16 står der også: "*det er som om min krop kun eksisterer / når den rører ved hans*". *Det'et* findes også i måden hvorpå hun observerer sine elever. De observeres på en måde, hvor det på læseren virker seksualiseret: "*hendes hår drypper ned ad ryggen*".⁵² Særligt ses besættelsen af eleverne Sandra og Noah. Fortælleren observerer Sandra, hvem hun går sammen med, hvor hun færdes og hvad hun har på: "*en duft a shampoo / da Christina og Sandra går forbi*"⁵³. Det virker til at fortælleren oplever en

⁴⁹ (Høeg, 2017, s. s. 49, l. 15)

⁵⁰ (Ibid., s. 148, ll. 1-2)

⁵¹ (Ibid., s. 53, ll. 9-10).

⁵² (Ibid., s. 159, l. 28)

⁵³ (Ibid., s. 167, ll. 17-18),

del seksuelle spændinger mellem hende og Noah. Et intimt øjeblik mellem de to i Rom på side 169-170, opfølges af en grafisk beskrivelse mellem fortælleren og en ukendt person: "*før han trænger op i mig*"⁵⁴. Særligt sætningen "*som at kradse hul på et myggestik*",⁵⁵ indikerer at det kunne være Noah, da det er en forløsning på noget som længe har bygget sig op. Dog er det ikke tydeligt for læseren, hvorvidt det er virkelighed eller blot en forestilling, her vil det derfor igen lægge op til læserens egen fortolkning.

Til trods for sit stærke *det*, har romanens fortæller også et tydeligt *overjeg*, som kommer til udtryk gennem hendes usikkerheder. Usikkerheden fylder særligt meget i klasselokalet: "*fra nu af må i meget gerne / sætte jeres telefoner på lydløs*".⁵⁶ Hun udviser ingen autoritet. *Overjeg*'et overtager *det*'et på arbejdet. Hun følger blot de andre læreres normer og regler og taler dem efter munden. Et eksempel på dette er da STAR fortæller om en græsk bygning på side 164, hvor fortælleren laver en nøjagtig gengivelse overfor eleverne. Hun har altså sat en facade op udadtil, hvor hun også nægter at kalde lærerne på skolen ved deres navne, og dermed menneskeliggøre dem. På arbejdet er hun sit *over-jeg*, ligesom Bill fra "*Tell the Women We're Going*", hvor hendes *det* svarer mere til Jill, fra selvsamme novelle. Hendes styrende *jeg* kommer så at sige aldrig rigtigt i spil. Mod slutningen af romanen ses en eskalering af den indre konflikt mellem de to sider, da hun drikker sig fuld til gymnasiefesten: "*så mit hjerte eksploderer / jeg vil dø / jeg vil danse*"⁵⁷. Den konstante kamp mod sit *det* gør at hovedpersonen i romanen, minder om den typiske minimalistiske hovedperson: kampen mod de menneskelige svagheder.

Sproglige billeder - symboler og billedsprog

Tine Høegh skriver minimalismen som den kendes, med en stor mængde sproglige billeder som "kompensation" for tekstens *tomme pladser*. Særligt symbolerne i romanen spiller en stor rolle, da de skaber en dybde i en tekst, der ellers er fattig på ord. I romanen sætter gentagelserne særligt fokus på nogle af romanens symboler. Tal, og at tælle er et tilbagevendende scenarie, særlig i fortælleren og mandens intime øjeblikke: "*[x.] gang jeg ser dig nøgen*". Tallene bliver en kontrol mod hendes *det*. Det giver derfor mening, hvorfor hun tæller, da hun står alene med Noah på side 170. Navnlig tallet ti

⁵⁴ (Høeg, 2017, s. 170, l. 19)

⁵⁵ (Ibid., s. 171, l. 3)

⁵⁶ (Ibid., s. 69, ll. 2-3).

⁵⁷ (Ibid., s. 208, ll. 9-11).

går også igen flere steder: ”for ti år siden”⁵⁸, ”dit profilbillede må være ti år gammel”⁵⁹, ”hun har ikke røget i ti år”⁶⁰. Dette kunne indikere et savn - livet for 10 år siden, da hun selv var ung. Dengang man sov med hvem man ville, dengang man ikke var en ”autoritet”. Savnet minder en del om de andre to Raymond Carver noveller, hvor hovedpersonerne også sidder fast i nutiden, med en længsel efter fortiden.

Ligesom de andre to noveller optræder der en del religiøse elementer og ordvalg i romanen: ”djævlens sover i mit blod”⁶¹, ”englevinger / de styrer direkte mod mig”⁶², ”jeg føler mig som Judas”⁶³. Det religiøse element skaber en stærk kontrast - synd overfor dyd, himmel overfor helvede, liv overfor død. Derfor giver det også mening for romanen at konen hedder Maria og datteren hedder Evy, af Eva. Appelsiner gentages på samme vis også en del gange. Appelsinens navn betyder ”æblet fra Kina”, og får dermed også en religiøs ladning, med fokus på frugtbarhed og fristelse.⁶⁴

Toget er særligt centralt i ”Nye Rejsende”. Den er broen i fortællerens liv - til arbejdet og til forholdet med manden. I kapitlet ”November” gentages sætningen ”du er ikke med toget” fem gange. Togets konstante fart bliver et symbol på usikkerhederne i fortællerens liv og dermed hendes sindstilstand, hvor togets fart er *det ’et* - det ustoppelige - og de små stationer er hendes øjeblikke af klarhed - *jeg ’et* og *overjeg ’et*. Da forholdet bliver for virkeligt for manden, stopper han også med at rejse med toget, indtil han ikke kan holde sig væk længere, han overgiver sig også til sit *det*. Da fortælleren derfor fanges i toget, ”men nu er dørene låst / toget begynder at køre”⁶⁵, er det et billede på de stærke følelser og lyster, som hun ikke længere kan kontrollere.

I romanen fylder kontrasten mellem virkelighed og forestilling en del, til tider så meget at grænsen mellem de to kan være svært at finde: ”hun træder ud af køen ud i regnen / og holder kameraet op til øjet / kig herover! / jeg peger på oversigten over metrostop”⁶⁶. Tine Høegh leger med sproget i romanen, for at skabe de utallige dobbeltbetydninger, som giver læseren fri mulighed for fortolkning. I teksten ses der derfor både metaforer som, ”jeg ved ikke hvor jeg har de linjer fra / de kører i ring”⁶⁷

⁵⁸ (Høeg, 2017, s. 39, l. 16)

⁵⁹ (Ibid., s. 46, l. 8),”

⁶⁰ (Ibid., s. 108, l. 16).

⁶¹ (Ibid., s. 197, l. 5),

⁶² (Ibid., s. 93, l. 11)

⁶³ (Ibid., s. 146, l. 20).

⁶⁴ (Stefánsson, 2012)

⁶⁵ (Høeg, 2017, s. 135, ll. 1-2)

⁶⁶ (Ibid., s. 163, ll. 3-6)

⁶⁷ (Ibid., s. 168, ll. 11-12)

samt ”og glider ind i hendes drøm”⁶⁸. Derudover benyttes der besjælinger, ”hjertet er en discokugle”⁶⁹, ”stjernerne er barneøjne”⁷⁰, og personificeringer som ”mellem brosten spirer / dødens anemoner”⁷¹. De dobbelte lag i historien, giver en følelse af at hvert ord er velovervejet og nøje udvalgt: ”Et enkelt og præcist sprog giver fortællingen stor gennemslagskraft og en sitrende intensitet, der rummer sorgfuldhed, desperation og humor.”⁷².

Tema

Temaet i romanen Nye Rejsende minder en del om temaet i de andre to noveller af Raymond Carver, da alle tre tekster arbejder med mennesket og dets mørke og svage sider - som den litterære minimalisme ligeledes bestræber sig efter. Temaet i teksten er fortællerens fristelser og drifter, men samtidig også usikkerheder og tilbageholdenhed.

Sammenfattende fortolkning

Novellerne ”Jerry and Molly and Sam” og ”Tell The Women We’re Going” samt romanen ”Nye Rejsende”, er altså tre skarpe eksempler på litterær minimalisme. I alle tre tekster møder læseren en helt almindelig hovedperson, som kæmper mod sig selv. Størstedelen af indholdet i teksterne er uden refleksioner, men kompenseres til gengæld for detaljerede observationer samt et stærkt billedsprog, hvilket giver læseren rig mulighed for at læse mellem linjerne i teksterne, og dermed skabe deres egen version af historien.

Hvordan appellerer minimalistisk litteratur til læseren?

Er minimalisme den dovne forfatters genre?

Grundet den selektive skrivestil som minimalismen er kendt for, kan genren let fremstå både tom og kedelig, hvis læseren ikke gør sin del af arbejdet, og udfylder tekstens ”tomme pladser”. Jævnfør den førnævnte udtalelse af Raymond Carver, hvor han bekræfter denne opfattelse, da han siger følgende: ”There’s something about ‘minimalist’ that smacks of smallness of vision and execution that I don’t like.”⁷³.

⁶⁸ (Høeg, 2017, s. 169, l. 9)

⁶⁹ (Ibid., s. 209, l. 15)

⁷⁰ (Ibid., s. 168, l. 8),

⁷¹ (Ibid., s. 168, ll. 9-10)

⁷² (Bog&Ide).

⁷³ (Phillips, 2023).

Måske har Carver ret, er minimalisme blot dovenskab? Eller er det derimod en forfatters udtryk for en dybere indsigt i sit arbejde?

På den ene side ses minimalistiske tekster, som tomme tekster uden en yderligere dybde. Her er det forståeligt, hvorfor forfattere indenfor minimalismen risikerer at fremstå som ”dovne”, når det minimalistiske værk reduceres ned til dets mest grundlæggende og essentielle, indholdsmæssige udgangspunkt.⁷⁴ Det kan virke til at forfatteren reelt set er ligeglad med indholdet i deres værk. Det kan let se sådan ud, da den minimalistiske genre afhænger så meget af læserens arbejde, for at teksten får den ”korrekte” betydning: ” *Minimalism is a literature dependent upon omission, absence and suggestion to fulfill its aesthetic promise: to reduce, to pare down, and to condense.* ”⁷⁵.

På den anden side er det derfor et modigt valg at skrive minimalistisk, fremfor det ”uengagerede valg”. Det er modigt da et værks samlede udtryk ikke længere kan kontrolleres ved forfatterens skrivebord. Det afgøres snarere i læserens lænestol. Et eksempel hvor tekstens betydning afhænger af læserens egen evne til at udfylde tekstens *huller* ses i Raymond Carvers ”Tell the Women We’re Going”, hvor hovedpersonernes intentioner ikke står direkte i teksten, men det er i stedet læserens opgave at interpretere situationen: ” ”Remember,” Jerry said, starting away from the car, ”the dark one’s mine. You got the other one ””⁷⁶. Læseren får her til opgave selv at tolke på Jerrys intentioner, og alvoren i situationen. I ”Jerry and Molly and Sam”, er det Als forhold til hunden, som er underforstået i teksten. Udadtill bryder han sig ikke om hunden da den er dyr, ulækker og dummere end hans gamle hund: ”my dog had brains”,⁷⁷ ”opening up both ends of the first can [dog food] and sliding the mess into the dog’s dish”.⁷⁸ Læseren kan dog læse sig frem til, *mellem linjerne*, at hunden er et billede på Als frustrationer over manglende kontrol i sit liv. Det ses altså, hvordan fortolkningen af de ”tomme pladser” løfter teksterne fra to mænd, interesserede i to piger og en mand, som ikke kan lide sin hund, til forfølgelsen og besættelsen af to uskyldige piger og en mand som lader sine frustrationer over forandring og kontroltab gå ud over sin hund.

⁷⁴ (Thune., 2013).

⁷⁵ (Greaney, 2012)

⁷⁶ (Carver, Tell the Women We’re Going, 1994, s. 8, ll. 10-11)

⁷⁷ (Carver, Jerry and Molly and Sam, 1994, s. 4, l. 32)

⁷⁸ (Ibid., s. 5, ll. 31-32)

Svagheder og styrker ved minimalismen

Svagheden ved minimalisme er den evige balancegang om, hverken at få for meget indhold i værket så læseren låses fast i forfatterens mening, men heller ikke for lidt, så læseren tabes. Man må derfor heller ikke sidde tilbage med en følelse af dybest set at have fortalt historien på forfatterens vegne - man skal nærmere føle sig som en medforfatter.

Ved at efterlade de "tomme pladser" i teksten, betyder det for læseren at man får fri mulighed for at gribe værket an med sin egen individuelle, subjektive tilgang. Hvis læseren derfor møder teksten med en åben tilgang, rummer minimalismen plads til et større potentiale, hvor værket kan blive større end hvad der ellers kunne være plads til at skrive ned. Hvis læseren derimod, ikke er hverken indstillet eller forberedt på at lægge eget arbejde i forståelsen, kommer den minimalistiske tekst let til at fremstå både mangelfuld og tom, da forfatteren som sagt, bevidst undlader dele af historien, hvilket åbner op for muligheden for at give teksten en dybere og mere individuel betydning.⁷⁹

Nogle af de vilde, og til tider grafiske, billeder som skabes i Tine Høegs "Nye Rejsende", bliver grundet teksten "tomme pladser", dermed mere frie og *abstrakte*, end de ellers ville have været, hvis hun i stedet skriver i teksten, hvordan de skal forstås. Eksempler på billeder i teksten som er med til at skabe denne såkaldte "dybde" kan være: "*så regner det / sæd, blod, sommerregn*"⁸⁰, "*jeg tænker på hårde nektariner*"⁸¹ eller "*en pik en kage en hjerne et hjerte / har du haft med / og efterladt kagen*"⁸². Sammenspillet mellem billederne og "de tomme pladser" i teksten giver altså mulighederne for at tilpasse historien til den enkelte læser. Det bekræftes af anmeldelsen af romanen af Femina: "*Tine Høegs sprog er kraftfuldt og ømt, og hun lyder som et svagt oprør mod alle os, der tror, vi har regnet det hele ud.*"⁸³.

Den individuelle forforståelse overfor fortolkningsfællesskabet

Tine Høegs "Nye rejsende" skiller sig særligt meget ud da romanens historie langt hen ad vejen foregår udenfor det skrevne ord - mellem linjerne. Romanen rummer derfor så mange underforståetheder, som der ellers ikke ville være plads til, hvis det hele skulle kunne stå der. Af den grund skaber læseren selv større dele af historien fremfor blot at fortolke på den: "*Tekstbilledet minder om et prosadigt, men*

⁷⁹ (Hjorth, 2022)

⁸⁰ (Høeg, 2017, s. 18, ll. 6-7)

⁸¹ (Ibid., s. 29, l. 14)

⁸² (Ibid., s. 59, ll. 9-11)

⁸³ (Høeg, 2017)

gennem det får hun løftet det hverdagsrealistiske til noget større og mere interessant. Det er gjort originalt og med sproglig præcision." - Fyens Stiftstidende.⁸⁴

En fortolkning af værket kan også skabe interne konflikter blandt læserne, hvis fortolkningen lægger større vægt på den individuelle *forforståelse*, fremfor muligheden for at se på teksten gennem et *fortolkningsfællesskab*. Ifølge en anmeldelse fra Information, skrives "Nye Rejsende" som "*åbenhjertige brydetag med voksenlivet*".⁸⁵ Her forstås romanen som en humoristisk vinkel på voksenlivet og navigationen herved, fremfor en problematisk kamp mod sine indre fristelser. Det er et eksempel på, hvordan den samme minimalistisk tekst derfor kan have to helt forskellige udtryk.

Gennem minimalismen lægges fokuset på korthed fra forfatterens side, så læseren selv kan skabe det omfangsrige. På den måde bliver teksten uafhængig af normer og forventninger, og der skabes et frit og individuelt univers for den enkelte læser og dens tekstforståelse. Det understøttes af "Dansksiderne.dk", hvor der står beskrevet: "*En læser vil altså ikke kunne acceptere, at en minimalistisk novelle bare er en tilsyneladende nøgtern beskrivelse af en situation eller begivenhedsforløb. Læseren vil relevans-optimere, dvs. han vil forsøge at finde en mening med det, der står.*"⁸⁶

Delkonklusion

Alt i alt står det klart at minimalismen skal tilgås med en forståelse for den gensidige forventning teksten rummer. Minimalistiske værker kan altså være langt mere end blot en overfladisk tekst, hvor dialogen, lange observationer og få emotionelle hengivenheder er hele handlingen, uden noget yderligere dybde. Det fantastiske ved minimalismen er derfor muligheden for at tilpasse det minimalistiske værk til individet. Det inaktive og fleksible element er altså med til at skabe en appel til læseren, som enten kan briste eller bære, alt afhængigt af læserens egen indsats. Måske er det netop sådan minimalismen appellerer til læseren.

⁸⁴ (Bog&Ide, Nye Rejsende)

⁸⁵ (Daugaard, 2017, Afsporet voksenliv)

⁸⁶ (Knudsen, 2017, MINIMALISME)

Konklusion

Minimalismen defineres som stilart på princippet: *less is more*, det kommer til udtryk gennem Ernest Hemingways "isbjergsteknik", hvor den skrevne tekst blot er toppen af isbjerget. For at forstå en minimalistisk tekst, må man altså *dykke under vandoverfladen* - man må tillægge teksten sin egen forforståelse. Ved minimalistiske tekster skelnes der derfor mellem: det vi ved - tekstens overbestemtheder, "de fyldte pladser" - og det vi ikke ved - tekstens underbestemtheder, "de tomme pladser". Når en forfatter fjerner alt det "unødvendige" bliver der mere plads til læserens og dens fortolkning.

Et tydeligt billede på minimalisme, hvor den manglende reflekterende fortællerstemme, gør at der er så meget mere til teksten end, hvad der blot står skrevet, ses i novellerne "Jerry and Molly and Sam" (1976) og "Tell The Women We're Going" (1982) af Raymond Carver samt Tine Høegs roman "Nye Rejsende" (2017). Til trods for en aldersforskel på op mod 40 år mellem værkerne, viser de stadig, alle tre, hvor meget det giver læseren, at der i virkeligheden står så lidt i teksten. I teksterne fylder det stærke billedsprog med en hyppig brug af symboler samt hovedpersonens reaktioner og observationer særligt meget - som en slags kompensation for de manglende refleksioner. Da hovedpersonerne i værkerne afspejler menneskelige brister, er det altså særligt relevant, at man som læser kan tage deres historier og gøre dem til sin egen.

Det som gør minimalismen så særligt interessant, er læserens rolle. Læseren er med til at skabe sin egen version af et værk, da den minimalistiske genre har en særligt "interaktiv" tilgang til litteraturen. På den måde vil et minimalistisk værks helhed altid være et resultat af samspillet mellem forfatter og læser. Lige så omfattende som resultatet kan blive af dette samarbejde, kan det dog også let gå den anden vej, hvis læseren ikke er indstillet på at gøre den indsats som et minimalistisk værk kræver.

Hvis man er opmærksom på dette, kan en minimalistisk tekst altså rumme langt mere dybde, end hvis fortolkningen blot måtte holde sig til hvad der står skrevet på papiret - hvilket formentlig er, hvad der appellerer til læseren ved genren: en nuanceret historie tilpasset efter individet.

Bibliografi

- Bog&Ide. (u.d.). *Nye rejsende*. Hentet Marts 2023 fra Bog&Ide:
<https://www.bog-ide.dk/produkt/127399/tine-hoeg-nye-rejsende>
- Carver, R. (1994). Jerry and Molly and Sam. I *SHORT CUTS* (s. 122-137). The Harvill Press.
- Carver, R. (1994). Tell the Women We're Going. I *SHORT CUTS* (s. 146-154). The Harvill Press.
- Christensen, S. V. (18. April 2017). *Minimalisme og Helle Helle - dansk litteratur*. Hentet Marts 2023 fra YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=P-zosnKjMUo>
- Daugaard, S. (04. Februar 2017). *Afsporet voksenliv*. Hentet Marts 2023 fra Information:
<https://www.information.dk/kultur/anmeldelse/2017/02/afsporet-voksenliv>
- Forfatterweb. (u.d.). *Minimalisme i 1990'erne*. Hentet Marts 2023 fra Forfatterweb:
<https://forfatterweb.dk/oversigt/perioder/minimalisme-i-1990erne>
- Frederiksen, K. R. (Novemner 1996). *Ord til næste. Et bogstav- og kalorierigt interview med forfatteren Helle Helle*. Hentet Marts 2023 fra Griflen.
- Greaney, P. (7. Februar 2012). *An Introduction to literary minimalism in the American short story*. Hentet Marts 2023 fra what we've got Reading, writing, living by Phil Greaney:
<https://philgreaney.wordpress.com/2012/02/07/an-introduction-to-literary-minimalism-in-the-american-short-story/>
- Handesten, L. (29. Maj 2020). *Minimalisme*. Hentet Marts 2023 fra DanskLitteraturhistorie.lex:
<https://danskLitteraturshistorie.lex.dk/Minimalisme>
- Høeg, T. (2017). *Nye Rejsende* (Årg. 1. udgave, 5. oplag, 2020). Rosinante.
- HåndbogTilDansk. (u.d.). *Minimalistisk realisme hos Helle Helle, Simon Fruelund og Katrine Marie Guldager*. Hentet Marts 2023 fra Håndbog Til Dansk - Litteraturhistorie:
<https://hbdanskLitteraturshistorie.systime.dk/?id=231>
- Hjorth, C. N. (11. September 2022). *Hvad er minimalisme?* Hentet Marts 2023 fra GoTutor:
<https://gotutor.dk/blog/hvad-er-minimalisme>
- Knudsen, J. I. (2017). *MINIMALISME*. Hentet Marts 2023 fra Dansksiderne.dk:
<https://dansksiderne.dk/index.php?id=7029>
- MasterClass. (7. Juni 2021). *Literary Minimalism: 3 Characteristics of Literary Minimalism*. Hentet Marts 2023 fra MasterClass: <https://www.masterclass.com/articles/literary-minimalism-explained>
- Minimalisme*. (u.d.). Hentet Marts 2023 fra Kunstdk: <https://www.kunstdk.dk/stilarter/minimalisme/>

Minimalismen. (u.d.). Hentet Marts 2023 fra Litteraturens Veje Systime:

<https://litteraturensveje.systime.dk/?id=713>

Pedersen, V. H. (31. Januar 2009). *Imagisme*. Hentet Marts 2023 fra Den Store Danske.lex:

<https://denstoredanske.lex.dk/imagisme>

Penlighten. (u.d.). *Literary Minimalism: A Brief Overview of Why Less in More*. Hentet Marts 2023 fra Penlighten: <https://penlighten.com/literary-minimalism>

Phillips, J. (2023). *Pure: Minimalist Literature*. Hentet Marts 2023 fra Centmagazine.co.uk:

<https://centmagazine.co.uk/pure-minimalist-literature/>

Stefánsson, F. (16. august 2012). *appelsin*. Hentet Marts 2023 fra lexdk, symbolleksikon:

<https://symbolleksikon.lex.dk/appelsin>

StudySmarter. (u.d.). *Literary Minimalism*. Hentet Marts 2023 fra StudySmarter:

<https://www.studysmarter.co.uk/explanations/english-literature/literary-movements/literary-minimalism/>

Thune., N. A. (15. November 2013). *Minimalisme*. Hentet Marts 2023 fra Kunsthistorie:

<https://kunsthistorie.com/fagwiki/Minimalisme>